

**Қазақстан Республикасының білім және ғылым
министрлігі
Министерство образования и науки Республики
Казахстан
Манаш Қозыбаев атындағы
Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті
Северо-Казахстанский государственный университет
им. М.Козыбаева**

Өтеді өмір осылай
/ Суреткер, жазушы Г.Бельгер -75 жас толуына
арналған ұсыныс көрсеткіш /

Колокол тревог Герольда Бельгера
/Рекомендательный указатель литературы к 75-летию
казахского писателя Г.Бельгера

Петропавл , 2009

Оқырмандарға

Ұсынылып отырған көрсеткіш прозашы, эссеші, аудармашы, публицист Герольд Карлович Бельгерге арналған.

Мағұламат алфавиттік тәртіппен орналасқан. Жазушының өмірі мен шығармашылығы туралы ең соңғы басылымдар еңгізілген, СҚМУ ғылыми кітапханасы қорында бар.

Көмекші құрал ұстаздарға, студенттерге және қалың оқырман қауымға арналған.

Бельгер Герольд Карлович

«Герольд Бельгер-қазақ
әдебиетіндегі теңдессіз құбылыс»
Шыңғыс Айтматов.

1934 жылы 28 қазанда Саратов облысы, Энгельс қаласында туған.

1941 жылы Бельгерлер отбасы қазіргі Шал ақын ауданы Ибраев ауылына жер аударылған. Неміс, орыс, қазақ тілдерінде жазады. Прозашы, эссеші, аудармашы, публицист. Абай атындағы Қазақ педагогика институтын бітірген. 1958-1960 жылдары Жамбыл облысының Байқадам совхозындағы орта мектепте мұғалім, 1960-1963 жылдары Абай атындағы ҚазПИ-дің аспиранты, 1963-1964 жылдары «Жұлдыз» журналының әдеби қызметкері болып істеді. 1992 жылы неміс тілінде шығатын «Феникс» альманахы бас редакторының орынбасары болып тағайындалды. Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері. Жиырмадай жинақтың құрастырушысы және жекелеген әңгіме, мақалалары енген 25-тей жинақтары бар. Қазақстанның еңбек сіңірген өнер қайраткері 1987 жылы атағын алды. Ал 1988 жылы Қазақстан Жазушылар одағының Б.Майлин атындағы сыйлығының иегері. 1992 жылы Президенттің бейбітшілік пен рухани татулық сыйлығының иегері. 1994 жылы «Парасат» орденінің иегері. 1996 жылы Қазақстандағы ПЕН клуб сыйлығының иегері. Қазақстанның 11-сайланған Жоғары Кенесінің депутаты (1994-1995). Қазақ тіліне деген махаббат пен құрмет аудармамен айналыса бастаған соң, тіпті күшейе түседі. Қазақ тілінің керемет мол байлығын басқа тілде реңін солдыртпай, қуатын жоғалтпай бере білген кезінде, өз еңбегіне ләззат алып, рахат күй кешетін. Қазақ

жазушыларының Беймбет Майлин мен Ғабит Мүсрепов секілді классиктерінен бастап, бүгінгі күнге дейін 13 роман, 24 повесть, 12 пьеса мен киносценарийі, 169 әңгіме, новеллаларды орыс оқырмандарына жеткізді. Алғашқы кезде тек қана жолма-жол аудармамен айналысса, келе-келе аудармашымен немесе кітап авторының өзімен бірлесіп, кейін өзі жеке аударатын болды. Ғабиден Мұстафиннің «Ағалық ақылымды тыңдасан, басқа жұмысты қой да, тек аудармамен айналыс. Тілтанушы ғалым болсаң көптің бірі болып қаласың, ал мына салада сенің алдыңа түсетін жан болмайды» деген. Бірақ Герольд Бельгер «мен өзімді ең алдымен аудармашымын деп есептемеймін» дей тұрсада, бала күнде құрбыларын «мен өскенде жазушы боламын» деп таң қалдырған арманы ақыры оны сөз өнерінің дертпен тең ауыр шығармашылық жолына алып шықты. Бұл жолда Бельгер негізгі тақырыбынан – қазақ елінің өмірін жырлаудан ауытқымады. Бұл тұрғыдан келгенде, оның, әсіресе Абай, Жамбыл, Шоқан, Мұхтар Әуезов туралы эсселері орыс тілді оқырманның оларды танып-білуі жолында, қазақ пен немістің қаны сорғалаған проблемалары туралы публицистикалық мақалалары бұл ұлттардың жанын өзге миллиондаған ұлт өкілдерінің түсініп, ұғына алуы жолында өлшеусіз еңбек сіңірді. Жалпы, Бельгер сәтіне қарай қай тілде өтімділеу, өткірлеу, өміршендеу болса, сол тілде сөйлейді «Аймауытов ашықтары» деген атына заты сай айрықша дүние жазған да Бельгер болды. Аймауытовтың тілі мен қайраткерлігі туралы Бельгердей елді елең еткізер дүниені ешкім жазбай-ақ қойды. Жазушы таза сөздік болмаса да, сол тақілеттес, ал танымдық, тағылымдық әсері жағынан жай сөздікті он орап алатын «Казакское слово» деген кітапша жазып шығарды. Адамның есімінен бастап қай нәрсеге болса

да ат қоюға екі буыны ғана емес, бірнеше буыны, тіпті тұтас жолдары ұйқаса беретін қазақ өлеңі, теңеу, бейнелеу арқылы өлеңге бергісіз етіп құрастырғанды ұнататын қара сөзі бұндай дәрежеге тілдің керемет байлығының арқасында жетіп отырғаның паш етеді. Мысалы Герольд Бельгер осыдан аттай он бес жыл бұрын тіл туралы біздің бірінші заңымызды жасаушы жұмысшы топтың құрамында болған. Жазушы өзі байқаған қазақтың қасиетін қазақтың өзіне де, өзгеге де таныту жолында таным тапай тер тегумен келеді...

Қазақ «еңбек ет те міндет ет» дейді. Бельгер ешқандай еңбегін міндет етуді білген емес, биік есіктерінің табалдырғын тоздырған емес. Бельгердің кім екенің білмесе де, оның қадырын түйсікпен сезіне білген жандар да табылды. Бельгердің бәрінен бұрын шығармашылығына жасалған үлкен сый болып шықты. «Менің қолымнан келетін бір-ақ нәрсе бар, ол-жұмыс істеу» дейтін Жазушының екі романы да, аударма мәселесіне арналған, оны биік деңгейге көтерген еңбектері, әсіресе тек қазақтың ғана емес, бүкіл дүниежүзілік эссе саласында соны із салған қазақ даналары туралы жазған.

Әрине, жазушы тек қазақтар туралы ғана жазып қоя салған жоқ. Орыстар туралы да, немістер туралы да жазды. Және шектен шыққан ұлтшылдық емес, шынайы ұлтшылық тұрғысынан қарады. «Ұлттық емес нәрсе, жалпыадамзаттық та емес» дейді ол. Немісше ойлап, орысша жазып, қазақша өмір сүретін ол өзінің Отаны - Қазақстан жайлы ойларын ортаға әрқашан батыл да ашық, жан-жүрегі қалай айтса, сол күйінде жеткізіп келеді.

«В моей душе три струны, и казахская струна звучит высоко и чисто. Без этой струны я себя полноценным человеком (по абаевски «толық адам») не чувствую. Во

всех перипетиях моей жизни казахи были неизменно моей надежной опорой. Защитой, моими заступниками и благодетелями.

Всю жизнь я живу и работаю на стыке трех культур, выявляю их общие корни. Стараюсь быть связующим звеном, однако, поддержку, внимание, сочувствие нахожу прежде всего среди казахов.

Знаю, кое-кому это не нравится, но это так. И я этим горжусь»

Қазақтың өзінің даласындай ұлан-ғайыр дархан жаны, өзімнен бұрын өзгеге болсын дейтін шектен тыс қайрымдылығы, тамағының жақсысын бала-шағасының аузынан жырып, қонағына сақтап қоятын меймандос жаратылысы, барша адамның баласын бөле-жармай, алаламай, бауырына басқан мейірбандығы жауап ретінде , өмірге Бельгер сияқты адал сүт емген азамат бүгінгі биікте сомдамай тұрмас еді.

«Сүйер ұлың болса сен сүй, сүйінерге жарар ол»

Біз де өзінді мақтан тұтамыз, қазақтың рухани ұлы, қайраткер-қаламгер!

Еңбектердің әліпбилік көрсеткіші.

- Бельгер Г. Өтеді өмір осылай: (күнделіктер). // Парасат.-2004.-2.-б.14-15.
- Бельгер Г. Өтеді өмір осылай: (күнделіктер). // Парасат.-2004.-11.-б.28.
- Бельгер Г. Өтеді өмір осылай: (күнделік) // Парасат.-2006.-6-7.-б.13-15
- Бельгер Г. Өтеді өмір осылай: (күнделік) // Парасат.-8.-б.19-21.
- Бельгер Г. Қазақстан бәрімізге ортақ отан: Бірақ ортақ іске жұмылдыратын идея жоқ. // Түркістан.-2007.-11 қантар.
- Бельгер Г. Мен халықтың жанындағы адаммын ғой: жазушымен сұхбат. // Түркістан.-2004.-30 желтоқсан.
- Бельгер Г. Анау-мынау: жарияланбаған кітаптан. // Парасат.-2003.-9.-б.28.

Өмірі мен шығармашылығы жайындағы әдебиеттер

- Ақжігіт А. Герольд Бельгер-70: шығармашылығы. // Жалын.-2004.-9.-б.15
- Бектасова Г. «Өздерінің айтқаның Бельгер айтсын» дейтін: сұхбат. // Түркістан.-2009.-2 шілде.
- Бостанов Ә. Герольд Бельгер «Соңғы қазақ»: тұлға. // Қазақ әдебиеті.-2007.-13 шілде.
- Қожахметов Б. Сәлем, Сәлім!: Бельгер Г. // Солтүстік Қазақстан.-2004.-7 қантар.

- Герольд Карлович Бельгер.(Қысқаша биографиясы) // Қазақстан жазушылары: 20 ғасыр. Анықтамалық.-Алматы: Ана тілі баспасы ЖШС, 2004.- б.82
- Герольд Карлович Бельгер.(Қысқаша биографиясы) // Солтүстік Қазақстан обылысы. Энциклопедия.-Алматы: Арыс баспасы, 2006.- б.200
- Герольд Карлович Бельгер. (Қысқаша биографиясы) //Қазақстан: Ұлттық энциклопедия /Бас ред. Ә.Нысанбаев.- Алматы: Қазақ энциклопедиясы ,1999.- Т.2.-б.277.
- Герольд Карлович Бельгер. (Қысқаша библиографиясы).// Қазақ әдебиеті: Энциклопедия.- Алматы: Білім ,1999.- б.198.
- Герольд Карлович Бельгер. (Қысқаша биографиясы).// Кто есть Кто в Республике Казахстан.2004-2006. Справочник.- Алматы, 2006.- (на каз.,рус., англ.яз).-Т.2.-б.524.
- Герольд Карлович Бельгер. (Қысқаша биографиясы). // Қазақ әдебиеті. Энциклопедиялық анықтамалық.- Алматы: Аруна Ltd. ЖШС,2005.- б.129.

Құрастырушы: Казиканова А.Қ.
Ақпарат библиографиялық бөлім.

К читателям

Предлагаемый вашему вниманию рекомендательный указатель посвящен 75-летию со дня рождения Г.К.Бельгера, видного общественного деятеля, прозаика, переводчика, эссеиста и публициста Республики Казахстан.

В указателе представлена биография писателя, краткий обзор его творчества, список его произведений и литературы о нем, имеющиеся в фонде научной библиотеки СКГУ им. М.Козыбаева.

Указатель предназначен для преподавателей, студентов, а также для широкого круга читателей.

Бельгер Герольд Карлович

Родился в 1934 году в г. Энгельсе Саратовской области. Немец по национальности, вырос в казахском ауле. В 1941 году семья Бельгера была депортирована в с. Ленино Октябрьского района Северо-Казахстанской области. После окончания средней школы работал лаборантом, учителем начальной школы. В 1958 году окончил филологический факультет Казахского педагогического института им. Абая, после чего преподавал русский язык и литературу в Байкадамской средней школе Жамбылской области. С 1960 по 1963 гг. аспирант кафедры методики КазПИ им. Абая. По окончании аспирантуры работал литературным сотрудником журнала «Жулдыз». С 1964 года на творческой работе.

Многие годы работает в литературе главным образом как переводчик с казахского. Им переведены на русский язык около 200 произведений казахских прозаиков. Великолепный переводчик пьес К Мухамеджанова «На чужбине», «Так мне и надо», «Айман-Шолпан», повестей и рассказов Б. Майлина, Б. Сокпакбаева, Н. Габдуллина, романа и пьесы З. Кабдолова, романа «Кровь и пот» и лирического очерка «Край родной» А. Нурпеисова, романов Х. Есемжанова «Много лет спустя» и «Яик, светлая река», книги А. Жубанова «Соловьи столетий» и других произведений казахской литературы, Бельгер всерьез заинтересовался теорией и практикой перевода. Его книга **«Этюды о переводах Ильясa Джансугурова»** (Алматы, 2001.-258 с.) дань уважения переводческому таланту И. Джансугурова. В книгу включены авторские отступления, наблюдения, высказывания, замечания. Главная задача переводчика - «посильно передать именно

это душевное состояние, этот дух, сконцентрировавшие предельную экспрессию...Самое важное, естественно - передать интонацию, ритм, настрой, накал, составляющие суть произведения.». Этюды Джансугурова включают анализ «Евгения Онегина» и лирики Пушкина и Лермонтова в переводе казахского поэта, «Гаврилиады» и «Песни о Буревестнике» М.Горького, «Железной дороги» Н.Некрасова и поэзии Генриха Гейне. Вся книга проникнута уважением к личности большого поэта, преклонением перед его поэтическим талантом, стремлением оценить по достоинству его поэтический подвиг. Переводит также с немецкого повести и рассказы.

Автор около 30 прозаических, критических, эссеистических, переводческих книг, изданных в Казахстане, России, Германии.. Пишет на немецком, русском, казахском языке. Сборники рассказов и повестей «Сосновый дом на краю аула»/1973/, «Чайки над степью»/1976/, «За шестью перевалами»/1977/, «Каменный брод»/1987/ посвящены судьбам немцев, переехавших в Казахстан. Литературно-критическая проза Бельгера вошла в его книги «Брат среди братьев»/1981/, «Мотивы трех струн»/1986/, «Гете и Абай»/1988/ на немецком, русском и казахском языках/. В романах «Дом скитальца»/2003/, «Туюк су» /2004/, «Земля моей чести»/2004/ сходятся воедино главные темы, волновавшие Бельгера на протяжении всего его творчества. Эти произведения, являющиеся многоплановыми, с разветвленными сюжетными линиями, обладающие стройной своеобразной композицией, подводят своеобразный итог разрабатываемым ранее темам, поднимают их на новый уровень художественного общения, так как в этих произведениях отражены целые пласты истории (

репрессии, война, трудовая армия, послевоенное время и современная действительность).

В целом творчество писателя обусловлено евразийским мировосприятием, образом его художественного мышления. Своеобразие эстетического феномена Г.Бельгера определяется взаимодействием в его творческом сознании западного и восточного начал. Определяющее влияние на художественный строй произведения писателя оказал тройственный тип его авторского мировосприятия. В его произведениях, независимо на каком языке они написаны, все время присутствует триединый стиль, что несомненно, обогащает все национальные культуры (казахскую, немецкую, русскую). По его творческому наследию пишутся и защищаются диссертации, выходят книги. Писатель продолжает свой интересный путь, путь на изломе времен, на грани веков и тысячелетий.

Наряду с литературным творчеством активно занимается общественной деятельностью. Был депутатом Верховного Совета Казахстана/ XI созыва, /1994-95 гг./, членом Национального Совета по государственной политике при Президенте Казахстана, председатель Немецкого культурного центра, редактировал немецко-русский альманах «Феникс»/1992-2000/, Лауреат Президентской премии мира и духовного согласия /1992/, премии им. Б.Майлина Союза писателей Казахстана /1988/, премии Казахского ПЕН-клуба /1996/, независимой премии «Тарлан» /2002/, премии литературных журналов и газет «Простор», «Парасат», «Фройндшафт», «Нойес Лебен» и т.д., член редколлегий республиканских газет и журналов. Награжден орденом «Парасат», медалями.

Список публикаций Г.Бельгера

Книги:

Абай. Стихи, поэмы, проза: Сост. Г. Бельгер. - Алматы: Мектеп, 2006. - 192с.

Бельгер Г. Дождь со снегом: Рассказы и миниатюры. - Алматы: Атамұра, 2005. - 360с.

Бельгер Г. Дом скитальца: Роман. - Алматы: Раритет, 2007. - 384с.

Бельгер Г. Мотивы трех струн: Литературно-критические статьи, портреты, эссе. - Алматы: Жаушы, 1986. - 304с.

Бельгер Г. Разлад: Роман. - Алматы: Жазушы, 2008. - 208 с. - (Литература народов Казахстана).

Бельгер Г. След слова: Литературные портреты и эссе. - Алматы: Жазушы, 2002. - 232с.

Бельгер Г. Этюды о переводах Ильяса Джансугурова. - Алматы: Гылым, 2001. - 258с.

Бликие дали/Пер.с нем.: Рассказы нем. писателей Казахстана/Сост. Г.Бельгер. - А-А: Жазушы, 1984. - 200с.

Статьи:

Бельгер Г. "Голос времени звучит в моих ушах": Памяти поэта Есляма Зикибаева. //Мысль.-2006.-5.- С.71-73.

Бельгер Г. "О патриотизме": о книге Калмырзаева "Казахстанский патриотизм". //Мегаполис.-2003.-23.- С.18.

Бельгер Г. "Сумел ли тайну выразить стихами": О творчестве Е.Зикибаева-поэте СКО. //Северный Казахстан .-2006.-2 июня.

Бельгер Г. "Тень дней минувших".: Дневники 1961-1982 гг. //Простор.-2006.-11-12.-С.54-71.

Бельгер Г. "У всех у нас в крови - одно лишь солнце!" /К 85-летию поэта,драматурга, ученого Абдильбы Тажибаева/. //Экспресс.-1994.-29 декабря.-С.12.

Бельгер Г. Post scriptum/ Из цикла "Обрывки и отрывки". //Евразия.-2007.- 2.-С.59-67.

Бельгер Г. Аул: эссе. //Мысль.-2002.-9.-С.41-51.

Бельгер Г. Аха-Ахмет,сын Куана: К 100-летию со дня рождения А.Жубанова. //Мысль.-2006.-4.-С.49-53.

Бельгер Г. В поисках утраченной гармонии (К Дню Конституции РК). //Новое поколение.-1997.-32.-С.12-13.

Бельгер Г. Величественный лик пустыни: Из 20000 памятников старины на территории Казахстана 10700 - в Мангистауской области. //Экспресс.-1992.-28 октября.

Бельгер Г. Вернулся Жуматай в родной аул: Отрывок из романа "Туюк су". //Евразия.-2003.-1.-С.48-56.

Бельгер Г. Властитель - слово. //Простор.-1995.-4-5.-С.3-7.

Бельгер Г. Гармонии таинственная власть: о Сауле Усенбековой и ее книге "Туранская эва". //Простор.-2002.-10.-С.136-139.

Бельгер Г. Дукен младшего сына: Отрывок из романа "Туюк-су". //Евразия.-2003.-5.-С.75-93.

Бельгер Г. Есть язык- значит есть народ. //Каз. правда .-1998.-34.

Бельгер Г. Жизнь - эпопея /К 100-летию со дня рождения М.О Ауэзова./. //Новое поколение.-1997.-16.-апрель.

Бельгер Г. Исповедь поэтов: К 150-летию Абая. //Простор.-1992.-2.-С.204-207.

Бельгер Г. Истоки немецко-казахских культурных отношений. //Наука Казахстана.-1998.-17.-с.7.

Бельгер Г. Как обучать государственному языку. //Каз. правда.-1997.-18 ноября.

Бельгер Г. Караторгай: Отрывок из романа "Туюк су".
//Евразия.-2003.-2.-С.68-76.

Бельгер Г. Культура, как и женщина, нуждается в любви. //Новое поколение.-1998.-17 августа.

Бельгер Г. Лирика Пушкина в переводе Ильяс Джансугурова. //Нива.-2002.-1.-С.146-157.

Бельгер Г. Махамбет: два стихотворения и три их перевода. //Таы-Шолпан.-2003.-4.-С.162-167.

Бельгер Г. Милосердие - постулат нравственный. //Каз. правда.-1996.- января.

Бельгер Г. На другом берегу: Отрывок из неопубликованного романа "Разлад". //Провинция.-2006.-4.-С.17-25.

Бельгер Г. Нравственная память прозаика: О Дукенбае Досжане. //Казахстанская правда.-2003.-21 июня.

Бельгер Г. О творчестве Эдмунда Матера. //Евразия.-2003.-3.- С.81-94.

Бельгер Г. Олькье. Трудармейцы. //Простор.-2001.-9.- С. 6-18.

Бельгер Г. Он называл меня баурым- брат мой: О М. Козыбаеве. //Экспресс.-2002.-7 января.

Бельгер Г. Плетенье чепухи. //Нива.-2006.-№11.-с. 98-175.-2008.-№8.-С.128-149.-№10.-С.62-82.

Бельгер Г. Поборник национального духа. //Простор.-2004.-11.-С.176-178.

Бельгер Г. Постигая магию легенд.: Печать ГДР о творчестве А.Кекильбаева. //Простор.-1984.-3.-С.203-205.

Бельгер Г. Предтеча Евразийского духа: О "Степной диалогии" М.-Х.Сулейменова. //Центральная Азия .-2009 .-25 сентября-1 октября.

Бельгер Г. Разлад: Роман. //Простор.-2007.-8.-С.20-52.-9.-С.11-76.-10.-С.14-53.

Бельгер Г. Роман "Разлад". //Евразия.-2006.-4.-С.46-56.-6.-С.73-86.

Бельгер Г. Салем, Салим!: очерки. //Простор .-2003 .-11.-С.151-153.

Бельгер Г. Салем,Салим!: Год аула. //Северный Казахстан .-2003.-24 декабря.

Бельгер Г. Сбережь нравственную память: О писателе Дуненбае Досжане. //Каз.правда.-1996.-21 марта.

Бельгер Г. Старость: Эскиз: 100-летию Г. Мусрепова. /Нива.-2002.-7.-С.150-167.

Бельгер Г. Стезя литературного критика: О В.Бадикове. //Простор.-2009.-№3.- С.173-176.

Бельгер Г. Тень дней минувших.: Дневники 1982-1984гг. //Простор.-2007.-2.-С.144-169.-3.-С.141-158.

Бельгер Г. Тогда: Из романа "Дом скитальца".
//Нива.-2003.-1.-С.40-54.

Бельгер Г. У кого есть родина, тот и народ. //Каз. правда.-1996.-28 мая.

Бельгер Г. Хаос, устремленный к Гармонии: о романе Д. Накипова "Круг пепла". //Евразия.-2006.-5.-С.96-102.-2007.-2.-С.96-102.

Бельгер Г. Я дружу с лицемерами: Казахстанский писатель размышляет о "болячках" казахстанского общества. //Литер.-2009.-26 июня.

Бельгер Г. Прежде чем писать, нужно жить. (О писателе А.Б.Дебольском). //Каз. правда.-1996.-25 января.

Бельгер С. Служить истине и добру. //Северный Казахстан.-1995.-31 марта.

Список публикаций о нем

Аладьина Т. Уныние- тяжкий грех: Беседа с известным писателем Г.Бельгером о путях выхода из кризиса. //Экспресс-Казахстан.-2009.-14 февраля.

Ананьев С.В. Переводчик, публицист, писатель: К 70- летию Г.К.Бельгера. //Евразия.-2004.-5.-С.69-92.

Бекмухамедова Х.А. Влюбленные в профессию: Герольд Карлович Бельгер. //Открытая школа.-2007.-8.-С.50-52.

Бельгер Герольд Карлович : (Краткая биогр)
//Казахстан: Нац. энцикл./Гл.ред.Б.Аяган.-Алматы, 2006. -Т.1.-С.396

Бельгер Герольд Карлович : (Краткая биогр)
//Ашимбаев Д. Кто есть кто в Республике Казахстан: Биогр. энци.- 2007-2008.-Алматы , 2008.- С.172

Бельгер Герольд Карлович : (Краткая биогр) // Северо-Казахстанская область: Энцикл.-Алматы, 2004.- С.176

Владимиров В. Колокол тревог Герольда Бельгера: Полемиические заметки на полях его новой книги "Казахское слово". //Мысль.-2003.-2.-С.69-75.

Герольд Бельгер: (Краткая биогр) // Писатели Казахстана : Справочник.-Алма-Ата, 1982.-С.50-51

Кешин К. Неустанный труженик слова: К 75-летию лауреата Президентской премии мира и духовного согласия, ордена "Парасат" Герольда Бельгера. //Казахстанская правда.-2009.-30 октября.

Муканов К. Вашу руку, Герольд Карлович!: К юбилею Бельгера Г.К. //Мысль.-2004.-10.-С.69-72.

Муканов К. «Я в эту землю корнями врос»: К 75-летию Г.Бельгера –известного каз. писателя . //Северный Казахстан.-2009.-26 октября

Рахметова Г. В Германии "немецкий вопрос"не решится: О Г.Бельгере. //Каз.правда.-1998.-27 февраля.

Рунде Н. Путь домой.по камням: /О романе Г. Бельгера "Дом скитальца". //Евразия.-2004.-4.-С.73-76.

Садыков Х. Ностальгия по невозвратному: о романе Г. Бельгера "Разлад". //Простор.-2008.-№12.-С.98-117.

Светланова В. Писатель с планетарным мировоззрением: К 70-летию Г.Бельгера. //Наука и высшая школа Казахстана .-2004.-15 ноября.

Тнымбаев Ш. Думать о будущем: Раздумья о казахском языке Г.Бельгера. //Каз. правда.-2004.-3 декабря.

Трехязычие и евразийский менталитет Герольда Бельгера: о защите диссертации Бабкиной Л.М. "Литературно-художественное творчество Герольда

Бельгера". //Наука и высшая школа Казахстана.-2003.-
1 января.

Утешева А. Интеллектуальности надо открыто и четко
обозначать свои позиции: Беседа с Г. К. Бельгером.
//Байтерек.-2006.-2.-С.40-45.

Утешева А. Труд, терпение,упорство: К 60-летию
А.Нурпеисова. //Лен.смена.-1984.-23 октября.

Шестериков В. Аул, запавший в душу на всю жизнь: К
70- летию со дня рождения Г.К. Бельгера. //Северный
Казахстан.-2004.-25 октября.

Шимырбаева Г. Г.Бельгер: «Без казахского Куржуна я
пуст». //Казахстанская правда.-2004.-29 октября.

Подготовила : Макаренко О.М.
Информационно-библиографический отдел

Ответственная за выпуск: Нурпеисова К.Н.
Заведующая библиотечным комплексом